ЛЕНИНИЗМЫН ТҮЛӨӨ, УРАГШАА!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 16 (4910) | 1946 он, январиин 23, среда | Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада коммунистнууд хадаа партийнабэшэ хүнүүдтэй хамтаржа хабаадалсаха байна!

Коммунис нууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой илахань болтогой!

РЕСПУБЛИКЫН МАЛШАДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГОНУУД

Байгша оной январиин 18—19—20-ой үдэрнүүдтэ малажалай түрүүшүүлэй республиканска суглаан болож дүүрэбэ. Энэ суглаанда хабаадагшад «Республикын колхоз ба совхозуудаар адуу малай үбэлжэлгын байдал ба зорилгонууд тухай» ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Б. Л. Лобсановай шухалые зүбшэн хэлсэжэ, саашанхи дайшалхы зорилгонуудаа хараалһан байна.

Республикын түрүү аймаг, колхоз ууд адуу малаа нилээдгүй олошоруулаа. Хоринын, Иволгын, Хэжэнгын аймагууд малажалые хүгжүүлхэ талаар 1945 ондо баһа бэшэ амжалтануудые түйлаба.

Тиибэ ябашье, манайда дутуунууд бии байна. Республикын хүдөө ажахын гол һалбари болохо малажалнай хангалтагүйгөөр хүгжэжэ ба тэрэнэй ашаг үрэ багаар абтажа байна гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим колхозууд малажалда гол анхаралаа хандуулха байһанаа мартажа, адуу малай тоо толгойе үсөөрүүлһэн, тэдэнэй ашаг шэмые доошонь оруулһан байха юм.

Халан олон колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ адуу малай һубайрха, хорохо, гарзалха ябадалые усадхажа шадангүй, тэрэнэй түсэб дүүргэнэгүй. Кяхтын, Кударын аймагууд малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтээр эгээн хожомдожо ябана. Һүүлэй табан жэл соо эдэ аймагуудай адуу малай хахадынь шахуу хорошоһон байха юм 1945 ондо эдэ аймагууд адуу малаа хороожо үргэлжэлүүлһээр байгаа.

Тэрэшэлэн Түнхэнэй, Бичурын аймагууд малажалые хүгжүүлхын орондо, адуу малаа һубайруулжа ба хоротодо оруулна. 1945 ондо Түнхэнэй аймагай колхозууд 700 гаран толгой мал гарзалуулһан байха юм. Эдэ дурсагдагша аймагуудай малажалые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ эзэн бусаар хандажа байһан тухайнь ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Лобсанов шанга шүүмжэлэл хэһэн байна.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол 1945 оной турша соо республикымнай малажалай амгалан бэшэ байдалтай байһан тухай хоёр удаа тон зүбөөр заажа дурадхаһан байгаа. Теэд, бидэнэр малажалай амгалан бэшэ байдалые мүнөө хүртэр хусэд усадхаагүй байна гээшэбди.

Адуу малые үсхэбэрилэн олошоруулха ябадалда ямар шалтагаанууд һаад түбэг тохёолдуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр—үхэр малай һубайралга болоно. 1945 ондо республика дотор аяар 100 мянга шахуу тул дутуу абтаа. Олонхи колхозууд адуу малые ороондо оруулха. Мүн түрөөшэ малые һайнаар элеэлүүлжэ, тобир тарган байлгаха ябадал хангаагүй байха юм. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала зорилгоёо олонхи колхозууд бэелүүлнэгүй.

Хоёрдохи шалтагаанинь халаа, адуу малай гарзалдаг дээрэһээ болоно гээшэ. 1945 ондо республикын зарим колхозууд һүрөг эхэ мал гарзалаа. Тарбагатайн, Кяхтын, Прибайкальска, Байкало-Кударын, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Зэдын аймагуудаар илангаяа ехэ гарза болоһон байха юм. Адуу малай хороһон шалтагаанинь юуб гэхэдэ, малай байдал харууһые муугаар эмхидхэһэн, элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэһээ болоно.

Малажалые хүгжүүлхэ ябадалда һаад тойбо болодог баһа нэгэ шалтагаан хадаа адуу малые али болохо хэрэгтэ гаргашалжа, урилтэ хэһэн баримтанууд мүн. Зэдын аймагай «Красный партизан», Яруунын аймагай «Путь Социализма» колхозууд һүрөг малнуудые болошогүй олоор гаргашалһан байха юм. Адуу малые доторой хэрэгсэлдэ зорюулан гаргашалхадаа зарим колхозууд колхознигуудай ба аймагай газарай таһагай зүбшөөлгүйгөөр өөһэдөө мэдэжэ хороодог заншалтай. Тиигэжэ хүдөө-ажалай артелиин сталинска Уставые бүдүүлигээр хазагайруулдаг байха юм. Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой түрүүлэгшэ аймагай газарай таһагай зүбшөөлгүйгөөр аяар 500 гаран мал алажа ондоо тээшэнь гаргашалжархёо.

Малажалай амгалан бэшэ байдалай 4-дэхи шалтагаанинь юуб гэхэдэ, эхэ малнуудай тоо толгойн хороһон ба тэдэнэй хойноһоо ханамжагүйгөөр харууһалдаг, муугаар элеэлүүлдэг ябадал болоно. Бичурын колхозуудаар 839 толгой үнеэн, 1776 толгой эхэ хонин ба ямаан хороһон байна. Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй колхозуудаар эхэ малнууд олоор хороо.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гахайн ажалые хүгжүүлхэ ябадалай шухала удхашанарые буруугаар ойлгожо, энээндэ харюусалгагүйгөөр хандадаг болошонхой. Тиимэһээ хэдэн олон колхозуудаар олон тооной гахай ба поршоонхонууд хоролтодо ороно.

Малажалые хүгжүүлхэ эдэ ехэ дутуунуудые суглаанда хабаадагшад элирүүлһэн ба энээниие усадхаха хэмжээнүүдые хараалжа, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлһон байна. Адуу малые олошоруулан үсхэбэрилхэ ба тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада түбхын түрүүн, эхэ малнуудай тоо толгойе олошоруулха, нарай түлнүүдые нэгэшье хоролтогүйгөөр элдүүр-энхээр ондо оруулха, малай һубайралгатай, хоролто урилтэтэй эрид тэмсэхэ, сабшалангаа бүхы хэмжээгээр һайжаруулжа, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, бэлшээриие зүбөөр эмхидхэжэ, хээрын хагда ногоое хүсэд хэрэглэхэ ябадал зайлашагүй.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулые һэдэһэн Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гишүүд сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгыень ехэдхэхын түлөө республикын бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, малажалай хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө-ажалай мэргэжэлтэдтэ хандалга гаргаһан байна. Энэ хандалгые колхоз бүхэн һайшаажа, 1946 он сабшалангай үндэр ургаса хуряаха бата бэхи үндэһэ табиха зэргэтэй.

Бурят-Монгол республикые ашаг шэмээр ехэ хүгжэнги малажалтай республика болгохо ябадалай нэгэн шухала нүхэсэл—үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ болоно. Тиимэдэ партийна, советскэ, газартарилангай орган, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон бүхы малшад үбэлжэлгын үедэ бии байгаа хабаяа гаргажа, адуу малаа гарзагүйгөөр ондо оруулха, тэжээлээр дутамаг байһан хадаа бэлшээриие бүхы хэмжээгээр хэрэглэхэ, малаа ороддосотой һайнаар адуулха, үбһэ һолоомоёо арбилха ябадалда гол анхаралаа хандуулха уялгатай. Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай «Социализм» ба бусад колхозуудаар малай үбэлжэлгэ хангалтатайгаар ябажа байна. Эдэ колхозууд адуу малаа атар тарган байлгахатаяа хамта үбһэ тэжээл арбилна. Гэбэшье, Заиграйн, Кабанскын, Торин, Зэдын, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын аймагуудаар адуу малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байха юм.

Түрүүшүүлэй дүршэлые нютаг, колхоз бүхэнөөр үргэнөөр дэлгэрүүлэн, малажалай ферм, гүүртэ, бригада бүхэниие мүрысүүлжэ, Бурят-Монголой АССР-ые ашаг шэмээр ехэ хүгжэнги малажалтай республика болгохо зорилгые бэелүүлхын түлөө бүхы хабаяа гаргая! СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ түүхэтэ үдэр 1946 оной февралиин 10 ойртожол байна. Энээниие амжалтануудаар угтахын түлөө малшан бүхэн шууд тэмсэхэ уялгатай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын Арадай Комиссариадые бии болгохо тухай

1. Барилгын Арадай Комиссариадай, тэрэнэй организаци ба предприятинуудай, мүн баһа хара металлургиин Арадай Комиссариадай ба СССР-эй НКВ-гэй барилгын организаци ба предприятинуудай база дээрэ СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын Бүхэсоюзна Арадай Комиссариат бии болгохо.

2. Барилгын Арадай Комиссариадые тарааха.

3. СССР-эй Совнаркомой баталһан списогой ёһоор, организацинууд ба предприятинуудые хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын Арадай Комиссариадта дамжуулан үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль, 1946 оной январиин 19.

Стахановска вахтада жагсажа байнад

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой олонхи цехүүдээр хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдибхитэй хабаадалгатайгаар хамтын суглаанууд болож, январь һарын түрүүшын хахадтахи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, саашадаа хэхэ зорилгонууд тухайгаа зүбшэн хэлсэжэ байнад.

Тус заводой вагонно-колесно цехын бандажнуудые точилдогшо токарь Ефим Гаврилович Авдеев гэгшын стахановска хүдэлмэриие суглаашан һайшаан тэмдэглэбэ. Нүхэр Авдеев болбол юрын үдэртэ хүдэлмэрилжэ байхадаа, халаан соогоо 7—8 бандажнуудые точилдожо, ажалай үндэр бүтээсын һайн жэшээнүүдые харуулжа хүдэлмэрилһэн байгаа. СССР-эй Верховно Советтэ һунгалта хэхэ үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада нүхэр Авдеев жагсаба. Тиихэдээ ажалайнтаа бүтээсые бүри ехээр дээшэлүүлжэ, халаан соогоо 14—15 бандажнуудые, зарим үдэрнүүдтэ 18 хүртэр бандажнуудые точилдодог болоһон юм. Энэ эрхим токарь Ефим Гаврилович болбол үйлэдбэриингөө даалгабариие—үдэр бүхэндэ шахуу дунда жэшээгээр 190 процент хүртэр дүүргэдэг болоо.

Тэрэшэлэн тус цехын коллективэй хамтын суглаан дээрэ хабаадагшад болбол халаанайнгаа даалгабариие 150—200 процент хүртэр гүйсэлдэдэг токарь нүхэр Панченко гэгшын бүтээсэтэ ажалые һайшаан магтабад. Зэд шудхалгын цехын стахановецууд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ үдэртэ зорюулжа, стахановска вахтада жагсаад, ажалайнгаа бүтээсые үдэрһөө үдэр бүри дээшэлүүлдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, халаан бүхэнэйнгөө даалгабариие формовщик нүхэр Безродных—407 процент, Вогинский—200 гаран процент, нүхэр Багин—273 процент хүртэр дүүргэжэ, стахановска ажалай һайн жэшээнүүдые харуулна.

Шудхагшад мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэй дундаһаа нүхэр Григорьев гэгшэ стахановска вахтада жагсаһан үдэрһөө эхилжэ, үйлэдбэриингөө даалгабариие 200 процент хүртэр дүүргэнэ. Ажалай үндэр бүтээсые түйлаха талаар нүхэр Григорьев шалгаран гараба. Мүн хабсаргагша эхэнэрнүүд нүхэд Кокилей ба Бочинский гэгшэд халаан соогоо хоёрһоо дээшэ нормонуудые дүүргэдэг болоо. Тиихэдэ түрүү стахановец нүхэр Прокопьева гэгшэ нормоёо 279 процент хүртэр дүүргэжэ, түрүү ябагшадай зэргэдэ оронхой.

Паровозо-механическа цехын хүдэлмэришэд халаанайнгаа даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысэжэ байнад. Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар фрезеровщик нүхэр Грехнев гэгшэ 3 хүнэй бүтээхэ ажалые гансаараа бүтээдэг болобо. Токарьнууд нүхэд Солянин ба Жихарева гэгшэд халаан соогоо хоёрһоо үлүү нормо үгэжэ, коллективэйнгээ дунда ажалай үндэр бүтээсые түйладаг стахановец болож суурхуулна.

Слесарь нүхэр Вахрушев түрүү стахановецуудһаа хожомдохогүй зорилготойгоор хурдан темптэйгээр хүдэлмэрилдэг болһонойнгоо ашаар халаанайнгаа даалгабариие 196 процент хүртэр дүүргэнэ. Паровоз холбодог цехын бүхы членүүд болбол һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулжа, 7 паровоздо хэрэгтэй болохо детальнуудые болзорһоонь урид бүтээхэ нэгэн зорилготойгоор стахановска вахтада жагсаад, ажал хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулжа байнад. Токарь-стахановец Ульяна Медведева гэгшэ халаанайнтаа даалгабариие 340 процент хүртэр эрхим һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Мүн сверловщица Недорезова гэгшэ нормоёо 300 процент, токарь нүхэр Пономарчук 240 процент хүртэр дүүргэдэг болоо. Һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ тудам үргэлжэ байна.

Б. ЖАБОН.

Агитаторнуудай үүсхэлээр

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой № 18 һунгуулиин участково комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй ба тэндэхи агитпунктын агитаторнуудай үүсхэлээр һунгагшадай хамтын суглаан һаяхан үнгэргэгдэһэн юм. Тус суглаанда хамта дээрээ 300 гаран һунгагшад хабаадалсаһан байгаа.

Суглаанда хабаадалсаһан һунгагшад болбол «Сталинска Конституци болбол бүхы дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституци мүн» гэһэн темэтэй агитатор нүхэр Маркеловэй тодо һонор элидхэлые тон һонирхожо шагнабад. Һунгагшад хадаа олон тооной асуудал һуража, дэлгэрэнгы харюунуудые абаһан байна.

Суглаанай һүүлээр гоё һайхан концерт болобо. Тэндэ хабаадалсаһан һунгагшад иимэ суглаануудые удаа дары хэжэ байхые агитаторнуудта хүсэбэ. Тус агитколлективэй агитаторнууд нүхэд Алексеев, Смирнов, Кошкин болон бусад һунгагшадай суглаае үнгэргэхэ хэрэгтэ тон эдибхитэйгээр хабаадалсабад.

Г. БАДМАЕВ.

ҺУНГУУЛИДА БЭЛЭДХЭЛЫЕ ШАНГАДХАХА

(Городской районой партактивай суглаанһаа)

Улан-Удэ городой Городской районой партийна активай суглаан һаяхан болож, «СССР-эй Верховно Советтэ һунгалта хэхэ үдэртэ хэрзэргээр бэлэдхэл хэжэ байһан тухай» асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Тус районой партийна эхин организацинууд болбол советскэ парламентда һунгуули хэхэ үдэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилготойгоор районойнгоо ажалшадай дунда нилээдгүй ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байха юм. Энээнэйнь ашаар Городской районой бүхы эрэгтэй эмэгтэй ажалшад политическэ үндэр дэбжэлтэтэйгээр һунгуулиин «Дүримые» ба Сталинска Конституциие шудалхаһаа гадна, энэ түүхэтэ үдэрые ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ-шэнэ амжалтануудые түйлажа угтаха нэгэн зорилготой.

Һунгуулиин урда тээхи суглаануудта энэ районой 7.000 гаран хүнүүд хабаадалсаа. Энэ суглаанууд дээрэ районойнгоо бүхы ажалшадай үмэнэһөө 727 хүн үгэ хэлэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй эгээн түрүүшын кандидадаар агуу ехэ вождь нүхэр И. В. Сталиниие тэрэнэй ойрын соратнигуудые дэбжүүлһэн байнад. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй хамтадаа дэбжүүлһэн сталинска блогой депутадуудай кандидадуудта өөһэдынгөө голосые үгэхэ нэгэн хүсэлэнтэйгөөр эндэхи һунгагшад һунгуулиин үдэртэ бэлэдхэжэ байнад.

Районой партийна ба советскэ организацинууд болбол һунгуулиин участково комиссинуудта имагта түрүү хүнүүдые дэбжүүлхэ тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байгаа. Тиимэһээ тус район соо бии болгогдоһон 23 участково һунгуулиин комиссинуудай составта 200 шахуу эрхим түрүү хүнүүд дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн һунгуулиин участково комиссинуудай байха гэр байрануудта эгээн һайн гэр байрануудые таһалжа үгэһэн байна. Мүнөө эндэхи олонхи участково комиссинууд болбол өөрынгөө гэр байрануудые гоё һайханаар тухеэржэ, һунгагшадтаа бүхы услови байгуулха тушаа ехэхэн анхарал ороолдого гаргажа байнад. Жэшээлхэдэ, Бурмонторгын коллектив (директорынь нүхэр Мисилевич, парторганизациин секретарь нүхэр Левицкая), Городской электростанциин коллектив (парторганизациин секретарь нүхэр Портнягин), Республикын холбоо-холбооной Управлениин, Наркомторгын, Наркомздравай болон бусад коллективэйхид өөһэдынгөө членүүдэй дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэриие һайнаар хэжэ, тэдэнэрые һунгуулиин «Дүримтэй» болон Сталинска Конституцитай һайнаар танилсуулжа байха юм.

Тус районой ажахын эмхи зургаануудай олонхи хүтэлбэрилэгшэд һунгуулиин участково комиссинуудай гэр байрануудые гоё һайханаар тухеэрхэ хэрэгтэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Мелькомбинадай, Мясокомбинадай болон бусад ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд—коммунистнууд участково һунгуулиин гэр байрануудые тоёохын тулада эгээн һайн диван, ковер, портредүүд болон кабинедүүдээ үгэһэн баримтанууд суглаан дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Гэбэшье, эндэхи зарим партийна эхин организацинууд һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан партийно-политическэ ба нийтэ-ойлгуулгамжын хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хэнэ. Жэшээнь, Стройтрестын дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Савинов, Буркоопсоюзай парторганизациин секретарь нүхэр Борисов болон бусад һунгагшадтаа һунгуулиин «Дүримые» хангалтагүйгөөр ойлгуулхаһаа байтагай, һунгуулиин участково комиссинуудай гэр байрануудые тоёохо хэрэгтэ ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй.

Һунгуули хэхэ үдэр ойртолоо. Тиибэ ябашье, энэ үдэртэ бүрин түгэс бэлэдхэл хэһэн һунгуулиин участково комиссинууд энэ район соо тон үсөөн тоологдоно. Зарим участково комиссинууд өөрынгөө гэр байрые тухеэрхэһээ гадна, үшөө мүнөө хүртэр эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэжэ дүүргээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, нүхэр Фоменко түрүүлэгшэтэй № 13 һунгуулиин участково комисси мүнөө хүртэр бүхы членүүдэйнгээ хабаадалгатайгаар заседани үнгэргэжэ, һунгуули хэхэ гэр байрынгаа дотор талые гоё һайхан болгожо шадаагүй байхаһаа гадна, байрын газаагуур бог шорой дүүрэн байха юм. Тэрэшэлэн 8 һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Хардаев гэгшэ һунгуулиингаа участогые түлеэ залһаар хангажа шадаагүй байһан зандаа.

Зарим һунгуулиин участково комиссинуудаар, комиссиин членүүдэй саг үргэлжэ дежурладаггүй дээрэһээ, списогээ шалгахаяа ерэһэн һунгагшад, тэндэ орохо аргагүй дээрэһээнь, мүнөө хүртэр энэ шухала үүргээ бэелүүлжэ шадангүй байһан зандаа.

Һаяхан, партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд болбол партийна, советскэ эдибхитэдэй ба агитаторнуудай халуун туһаламжатайгаар һунгагшадай список хэрзэргээр зохёогдожо байһаниие шалгажа үзэхэдэнь, аяар 1780 хүн һунгагшадай списогто оруулагдаагүй байһан жэгшүүритэй баримтанууд элирүүлэгдэһэн байгаа. Ажалшадай депутадуудай Городской районой Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй олонхи хүдэлмэрилэгшэд энэ тон шухала хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандаһан ушарнууд активай суглаан дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Юундэб гэхэдэ, һүүлэй мэдээгээр 487 һунгагшад нэрэ обогыень гү, али түрэһэн он жэлэйн алдуутай байһан тушаа мэдүүлгэ бариһан байгаа. Теэд, энэ мэдүүлгэнүүдэй оройдоо 10 процентнь исполкомой заседани дээрэ харагдажа, ёһотой заһабари хэгдэһэн байха юм. Тэрээнһээ гадна, зарим һунгуулиин участково комиссинуудай хүдэлмэрилэгшэд һунгагшадай үгэһэн мэдүүлгые Райсоведэй үзэмжэдэ үгэнгүйгөөр, өөһэдөө шиидхэбэри гаргажа, советскэ һунгуулиин системые бүдүүлигээр хазагайруулһан ябадал элирүүлэгдэнэ.

Ушар иимэһээ тус районой партийна эхин организацинууд болбол дээрэ дурсагдаһан алдуу эндүүнүүдэй ойрын хэдэн үдэртэ усадхажа, һунгуулиин үдэртэ бүрин түгэс бэлэдхэл хангаха уялгатай. Агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол өөһэдынгөө агитаторнуудые һунгуулиин урда тээхи окружной зүблөөнүүд дээрэ һунгагдаһан этигэмжэтэ нюурнуудтай хамтадаа ябажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдэй түлөө агитаци хэхыень томилхо үүргэтэй.

Партийна активай суглаан болбол агитаторнууд бүхэн, этигэмжэтэ нюурнууд бүхэн недели бүхэндэ 3—4-һөө доошо бэшэ участок дээрэ гаража, ойлгуулгамжын хүдэлмэриие хэхэ ёһотой гэжэ шиидхэбэри батална. Тиимэһээ агитаторнууд бүхэн энэ шиидхэбэриие гарай хүтэлбэри болгожо бэелүүлхэһээ гадна, өөһэдынгөө участогуудай һунгагшадай хамтын суглаануудые удаа дары зарлажа тэндэ суглараһан һунгагшадта депутадуудай кандидадуудай автобиографитай, ажал-ябуулгатай гүнзэгытөөр танилсуулхань зайлашагүй болоно.

Г. НИМБУЕВ.

Эдэ агитаторнуудһаа жэшээ абамаар байна

Улан-Удэ городой Городской район соо 65 агитколлектив бии. Тэндэ 625 агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Эдэ агитаторнуудай хүсөөр 30 мянган үлүүтэй хүнэй хабаадалгатайгаар 5049 хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө.

Городской электростанциин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Портнягин болбол өөрынгөө агитаторнуудта үдэр бүри халуун туһаламжа үзүүлнэ. Энээнэйнь ашаар эндэхи агитаторнууд һунгуулиин кампаниин эхинһээр 20—25 дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, бүхы һунгагшадтаа һунгуулиин «Дүрим» ба Сталинска Конституциие һайнаар ойлгуулжа үгэһэн байна. Агитатор нүхэр Зеленовский гэгшэ илангаяа эдибхитэйгээр хүдэлмэрилдэг юм.

Мүн БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Наркомадай партийна эхин организациин секретарь нүхэр Колмаков ба агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Югов гэгшэд агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулна. Тус агитколлективэй агитатор Еранская болон бусад һунгагшадта Сталинска Конституциие һайнаар ойлгуулхаһаа гадна, һунгагшадайнгаа гэр байрануудаар ябажа, газета болон уранһайханай номуудые уншажа үгэдэг болонхой.

Тус агитколлективүүдэй агитаторнууд хадаа һунгуулиин участково комиссинуудай гэр байрануудые гоё һайханаар тухеэрхэ, һунгагшадай список шалгаха байнад.

Союзай Соведэй депутадта кандидат, бурят-монгол арадай үнэн сэхэ басаган

Гунсын Аюшеевна ЦЫДЕНОВАГАЙ

түлөө өөһэдынгөө голосуудые бултааран, нэгэн хүн шэнгеэр, үгэе!

АРАДАЙ БАСАГАН

1937 ондо Сталинска Конституциин үндэһөөр, ССР Союзай Верховно Советдэ бүгэдэниитын һунгалта хэхэдээ, манай республикын ажалшад болоол советскэ парламентда депутат болгожо, өөрынгөө эрхим хүбүүд басагадай дунда нүхэр Гунсын Аюшеевна Цыденовае эльгээлсэһэн бэлэй. Ниихэдээ бидэнэр зааханшье эндүүрээгүй һэмди. Юундэб гэхэдэ, Гунсын Аюшеевна болбол өөрынгөө депутадай ажал-ябуулгаар үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ һунгагшадайнтаа этигэл найдабарине хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, арад ниитэдэ айхабтар ехээр хүндэлүүлдэг гүрэнэй ажал-ябуулагша боложо шадаһан байгаа.

Гунсын Аюшеевна хадаа дүрбэн жэл үлүүтэй саг соо манай республикын гүрэнэй засагай Верховно органой Президиумые толгойлжо һууна. Тиин, өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые социалистическэ Эхэ орондоо, арад ниитэдээ үгэжэ ябанал.

Манай түбхин зантай, шадамар бэрхэ, ажалшан арадай хэрэгтэ үнэн сэхээр ороллодог депутат Гунсын Аюшеевна хадаа бурят-монгол арадай үнэн сэхэ басаган мүн. Энэ нүхэр хадаа ажалшадай мэдүүлгэдэ тон анхаралтайгаар хандадаг юм.

Гурбан нарай хүүгэдтэй нүхэр Е. Н. Б...луковская гэгшэ үнгэрэгшэ 1945 ондо депутат Цыденовада туһаламжа үзүүлхые гуйжа хандаһан байгаа. Нүхэр Цыденовагай захиралтаар энэ нүхэртэ гутал, бүд эд үгтэхэһөө гадна, түлеэ залһаар хангагдаа һэн. Пенсионеркэ В. И. Юрьева гэгшэ 22 һарын туршада абаха ёһотой мүнгэн туһаламжаяа абажа ядаад, Гунсын Аюшеевнада хандаба. Тиихэдэнь нүхэр Цыденова болбол энэ пенсионеркэдэ халуун туһаламжа үзүүлһэн байха юм.

Нёдондо жэлдэ Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо фронтһоо түс колхозой член нүхэр Гатапов бусажа ерээд байхадаа, түрүүшын үедэ зарим бэрхэшээлнүүдые үзэһэн юм. Тиихэдэнь нүхэр Гунсын Аюшеевнагай һайшаалаар энэ колхоз болбол өөрынгөө членде эбэртэ мал ба ажаһууха гэр байра үгэһөө байгаа.

Депутат Гунсын Цыденовада гуйлтатайгаар хандаһан хүн бүхэн иимэ халуун дэмжэлгэ ба туһаламжа ололог болонхой. Энэ нүхэртэ үдэр бүри хэдэн арбаад һунгагшад элдэб зүйлын асуудалнуудаар хандажа, халуун туһаламжа абадаг заншалтай болоо. Нүхэр Г. А. Цыденова болбол һүүлэй 6 жэлэй туршада ажалшадай үмэнһөө 4 000 шахуу бэшэгүүдые абаһан юм. Иимэ бэшэгүүдые эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, колхозниигууд болон интеллигентнүүд бэшэжэ, али болохо туһаламжа гү, али зүбшөөл абадаг байнал. Бэшэг гү, али гомоодолой орходо нэгэнтээншье харюу үгэнгүйгөөр орхидог заншал манай депутадта байхагүй.

Депутат Гунсын Цыденовада гуйлтатайгаар хандаһан хүн олон болоһон дээрэһээ, Гунсын Аюшеевна болбол ажалшадай ажабайдалые һайнаар мэдэжэ, тэдэнэй интересэй түлөө олон янзын асуудалнуудые шиидхэдэг арга-боломжотой байна гээшэ. Нэгэ жэшээ абаад үзэе. 1942 ондо Гунсын Аюшеевна болбол сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэрэй зүгһөө хэдэн олон мэдүүлгэ гомодолнуудые абаһан юм. Тиин, энэ мэдүүлгэнүүдэй үндэһөөр, Эсэгэ ороноо хамгаалагшадай гэр бүлынхидэй ажабайдалые үргэнөөр шалгажа үзэхэ ябадал эмхидхэжэ, энэ шалгалтын үндэһөөр зарим газарнуудта ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүд элирүүлэгдэһэн байгаа. Шалгалта хэһэн материалнуудай үндэһөөр фронтовигуудай гэр бүлэнэрэй ажабайдалые һайжаруулха тухай асуудал партиин обкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, фронтовигуудай гэр бүлэнөөрхининие халуун анхаралаар хүреэлхэ патриотическэ хүдэлөөн дэлгэрһөн юм.

Гунсын Аюшеевна болбол манай хүндэтэ депутат мүн. Өөрынгөө арадай этигэл найдабарине дүүргэхэ байха.

Н. ИВАНОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. А. ЦЫДЕНОВА.

МАНАЙ КАНДИДАТ

Агуугэхэ Ленин-Сталинай большевистскэ парти, манай ... ба багша нүхэр И. В. Сталин болбол партийна ба партийн... большевигүүдые арад зоной этигэл найдабарине нэрэтэй т... төөр дүүргэжэ, бүхы хүсэ шадалаа арюун нангин Эхэ ор... гоо түлөө үгэхые һургадаг байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэб... лэгдэһэн нүхэр Гунсын Аюшеевна Цыденова болбол агууех... линай энэ захяае хүндэтэйгөөр дүүргэдэг хүн гээшэ. Би ... Сэлэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ бай... Гунсын Аюшеевнатай халуун барисаатай байдагби. Тиин, ... һураһан бүхы асуудалнуудта тон түргэнөөр зүб зүбшэл ... туһаламжа үзүүлдэг юм. Бүри һаяхан Гунсын Аюшеевна ... манай аймагта ерэжэ, Селендумын сомоной Сталинай нэр... колхозой Эхэ Герой нүхэр П. Ераевская ба Коминтернын ... жэтэ колхозой Эхэ Герой нүхэр Д. Дашиева гэгшэдтэ «Эх... рой» гэһэн орденуудые барюулһан байгаа.

Эндэхи эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудтай үнэн зүрхэ... хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, тэдэнэрэй ажабайдалтай ехээр һониу... зуураа, һунгагшадай Сталинска Конституци болон һунгуу... «Дүримые» хэрзэргэ гүнзэгыгөөр шудалжа байһаниинь та... үзэһэн бэлэй. Мүн алуу малай хото хорёонууд соогуур ... малай үбэлжэлгын хэрэгээр үнгэрэгдэжэ байһаниие та... үзөөд, энэ талаар манай эндэхи колхозниигуудта тодо һон... дэлгэрэнгы заабаринуудые үгэһэн юм.

Манай аймагай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, колхоз... ба интеллигентнүүд болбол Гунсын Аюшеевнае бурят-м... арадай үнэн сэхэ басаган, большевистскэ партиин үнэн ... член гэжэ тоолодог дээрэһээнь, байгша оной февралиин 1... барандаа өөһэдынгөө голосые үгэхэ байһандань ямаршье ... һэжэг байхагүй.

П. ХАЛТА...

Гунсынэй түлөө голосоо үгэхэб

Би болбол Гунсын Аюшеевна Цыденовагай биографине мэдэнэб.

Гунсын Аюшеевна 1909 ондо Хориин аймагай Ородой ... гэжэ нютагта үгытэй хүнэй бүлэдэ түрэһэн юм. Бага ... наһанһаа эхилээд арад зонойгоо ажабайдалые һайжару... түлөө тэмсэжэ байгаа буряадай нэгэ басаган гээшэ.

Нүхэр Цыденова 1929 ондо манай Ородой Адагта түр... колхоз байгуулхын тула эдибхитэйгээр хабаадалсажа, т... түрүүлэгшэнь болоһон байна.

Тэрэ хадаа колхозно ажахын түргэнөөр ургаха ба бү... ябадалда бүхы хүсэ шадалаа ба шадабаряа хандуулһан эр... эрхим басагадай нэгэн гэжэ мэдэнэб.

Гунсын Аюшеевна Цыденовагай колхозой түрүүлэгшэ ... даа колхозоо шанга шадалтай ба культурна болгохо, кол... гуудай материально-ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ хэһ... дэлмэриинь аша туһа мүнөөшье харагдадаг байна.

Бүхэр Г. А. Цыденова һунгагшадайнтаа үндэр дээдэ ... ба найдабарине сохом харюулжа шадаха хүн гэжэ би һа... даа СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбж... байһан энэ, Ленин-Сталинай партиин ба арад зоной х... үнэн сэхэ басаган Гунсын Аюшеевна Цыденовагай түлөө ө... гөө голосые үгэхэ байнаб.

Ц. Д. РИНЧИНО, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэр... колхозой түрүүлэгшэ.

Мих. Хамаганов

Бурят-монгол арадай үнэн сэхэ басаган

Советскэ арад зон, хүдэлмэришэд, колхозниигууд ба интеллигентнүүд болбол өөрынгөө хамагай эрхим хүбүүд ба басагадые, ороной дулаатэ патриодуудые, эрхим суутай ажал-ябуулагшад, бэлигтэй бэрхэ зохёол байгуулагшад ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүд соо патриотическэ ажал хэжэ харуулһан хүнүүдые советскэ гүрэнэй Верховно органой депутадуудай кандидата уудта дэбжүүлбэ.

Тиимэл кандидадуудай нэгэн болохо нүхэр Цыденова Гунсын Аюшеевна болбол Улан-Удын хүдөөгэй № 344-дэхи һунгуулиин округто ССР Союзай Верховно соведэй депутадай кандидадта регистрацилагдаба.

Нүхэр Цыденова болбол бурят-монголой ажалшан арадһаа гараһан хүн юм. Энэ хадаа 1909 ондо Хориин аймагай Ородой адаг гэжэ газарта түрэһэн байна. Гунсынэй бүлэ үгытэй ядуу ба гаа. Энэнэй бага наһан баяр жаргалые үзөөгүй. Гунсын болбол эхэ эсэгынгээ халуун талархалые үзөөгүй 8 һаратай байхадаа Аюшеев Цыден гэгшэ үбгэнэй үргэмжэдэ үгтэһэн байна, теэд тэрэ үбгэн Гунсынэй 13 наһатай байхада наһа бараһан юм. Тиихэдэ хүгшэн эхэнь болохо Ганжур гэгшэ ... наһатай болоһон дээрэһээ гэр бүлэеэ хаража ... ахалхэ ажал Гунсындэ тудаһан байна.

Гунсын болбол бага наһанай иимэ хүшэр хүнд байдалай бүхы хойшолониие өөрөө бэеэр үзэбэ. Үбэлэй хүйтэн гү, али зунай халуун үдэрнүүдтэ түлеэ шэрэхэ, хони адуулха мэтын хүшэ хүрш гүй хүндэ хүшэр ... дэл эриин ... хүнэ бэшэ, харин ... ба хүүхэд ... байха, ... байхада ... ахатай байхада ... бага наһандаа өөрынгөө бэеэр үзэһэн хүнд хүшэр байдал тухай ... хэлэгдэнэ гээшэ.

Үгтэ... Гунсын болбол ... бүр ... эрэлээ ... байна. Теэд ... бэедэ тулгараһан ажабайдалай хүндэ услови һураха арга олоогүй. Үнэниинь хэлэхэдэ, революциин урда тээхи хаанта Россида баян ... галгүй ажаба дал гансашье Гунсындэ байгаа бэшэ. Тиихэдэ бурят-монгол арадай ажалша ниитэ үхэл дээрээ байгаа. Хаанта Росси болбол политическэ сүргалгын ба каторгын хизаар, түүхэй эдэй колони гэжэ Бурят-Монголые үзэдэг байһан юм.

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революци болбол Бурят-Монголой арадай түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээжэ, Бурят-Монголые агууехэ Советскэ Союзай үргэн хүгжэжэ байгаа культурна республика болгобо. Бурят-Монголой арад зон болбол ленинско-сталинска национальна зүб политикын ашаар ургажа һэргэһэн ба өөрынгөө ажабайдал ба соёл болбосоролой талаар гигантска ехэ алхам хэбэ. Советскэ засагаар шэнэхэн байгуулагдаһан Бурят-Монгол хадаа ажабайдалай эзэн, өөрынгөө түүхые зохёон байгуулагша боложо, эрхэ сүлөө ба жаргалта ажабайдалаар ажаһуужа өөрынгөө творческо хүсые харуулжа байна.

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин асарһан жаргал ба эрхэ сүлөө өөрынгөө ... Гунсын Цыденовадашье асарба. Тэрэ хадаа гансал советскэ засагай ... ашаар, шэнэ ажабайдалтай болоод, тэрэнэй урда гайхамшагта үргэн боломжонууд нээгдэбэ. Тэрэ социалистическэ Бурят-Монголойнгоо ургалтатай хамта, өөрөө ургаһан ба хүгжэһэн байна. Советскэ засаг болбол арадай бодото засаг болохо тула, бурят-монгол арад зоной ... рческо эдибхи, бэлиг ба хүсэ шадалые ... гэжэ, ... гоо сэдьхэл ... байдалые садхаба. Бэлэг номдо һураһан Цыденова болбол Ленин-Сталинай агууехэ партиин политикада эдибхитэйгээр оролсожо, тэрэнэй заабари ба директивые өөрынгөө үзэл болгон абаба. Гунсын Аюшеевнагай ямаршье ажаг һэжэггүйгөө 1929 ондо Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшээр ороһониинь гайхалтай хэрэг бэшэ. Энэ хадаа Бурят-Монголдо хүдөө ажал эрхилхэ хуушан формые революционноор эбдэжэ, коллективизациин түргэн ургажа байһан үе саг байһан юм.

Нүхэр Цыденова болбол социальна байдалаараа өөртэнь дуратай ба түрэл байһан колхоздоо ехэ зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ, ажалай жэшээ харуулна. Гунсын Аюшеевнагай эсэшэ сусашагүй ажаллаһан 3 жэл колхозниигуудай анхаралые бэедээ татадаг болоһон байна.

1932 ондо нүхэр Цыденовае эрхим колхозница гэжэ колхозой ударидаха ажалда дэбжүүлээд, мал ажалые эрхилхэ хамагай харюусалгата участогта томилбо.

Нүхэр Цыденова иигэжэ дэбжүүлэгдэхэдээ сэдьхэлээ хүдэлһэн ба баярлаһан байна. Даалгагдажа үгтэһэн ехэ харюусалга тэрэнэй сэдьхэлыень хүдэлгэһэн ба найдуулһан найдабари тэрээниие баярлуулаа һэн. Гунсын Аюшеевна болбол зоригтойгоор ба эдибхитэйгээр шэнэ ажалдаа орожо, эндэ өөрынгөө бэеэр олоһон туршалгые ашаглажа, колхозой хэрэгтэ өөрынгөө дуралые ба үнэншэ байһые харуулна. Тэрэ ажа хүдэлмэреэ большевистскээр эмхидхэжэ, мал ажалые түрүү һуурида оруулба.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой мал ажатынь ургажа, малайнь тоо толгой жэлһээ жэлдэ олошорбо. Тэрэшэ эн нүхэр Цыденовагай нэрэ алдарынь дээшэлжэ, аймагай колхозниигуудай дунда солотой болобо. Энэнэй шууд хүтэлбэреэр мал ажал дээрэ колхозниигуудай түйлаһан үндэр жэшээнүүдэй түлөө нүхэр Цыденовагай хэдэн удаа шагнуулһан тухай хэлэһэнэй хэрэг юу байхаб.

Тэрэнэй ажалшан арадай дунда хүндэтэй ба алдар солотой байһан ябадал хадаа большевистскэ партиин заабарие бодо..., ажал дээрээ бэелүүлжэ, колхозно ажалые эмхидхэлэй талаар, социалистическэ малажалые хүгжүүлхэ ба һайжаруулха талаар эсэшэгүй ехэ эдибхи зоригтойгоор тэмсэһэнэйнь үрэ мүн. Эгээл тиимэһээ Гунсын Аюшеевна унэр мэдэхэ болоһон сагһаа хойшо Ленин-Сталинай партида орохо гэжэ оролдодог байгаа. Теэд уданшьгүй тэ энэй һаналынь хүсэлдэжэ, тэрэ хадаа 1932 ондо большевигүүдэй Бүх эсоюзна Коммунистическэ партиин зэргэдэ ороһон байна.

Ленин-Сталинай парти болбол өөрынгөө бүхы членүүдтэ туһа ... эрээ нүхэр Цыденовагай идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ ябададань туһалба. Тэрэ Кяхта городто һургуули ... эльгээгдэжэ, тэндэ марксизм-ленинизмын классигуудай һургаалые хатуу зоригтойгоор шудална. Тэрэнэй ажабайдалай бүхы зам, ажалайнь практическа дүршэл эндэ теоретическээр гэрэлтүүлэгдэжэ, тэрэнэй зорилго ба ажабайдалынь улам бүри эрид сэхэ ба эдибхитэй болоһон байна.

Ленин-Сталинай агууехэ партяар хүмүүжүүлэгдэһэн нүхэр Цыденовагай ажал байдалынь тон баялиг удхатай байна.

Нүхэр Цыденова хадаа большевигүүдэй партиар хүмүүжүүлэгдэһэн хадаа өөрынгөө арад ниитын интересые хододо хаража байдаг. Коммунистическэ үзэл суртаалые мэдэжэ абаһан Цыденова болбол партиин ябуулһан бүхы участогуудта тон ехэ эдибхи зоригтойгоор ажалладаг байна.

Кяхтын партийно-советскэ һургуули дүүргэөд нүхэр Цыденовагай Хориин аймаг ерэхэдэнь, тэрэниие „Путь Сталина" колхозой түрүүлэгшээр һунгаба.

Цыденовагай орохоһоо урда тээ энэ колхоздо ажалай жаяг заршам муу байгша һэн. Цыденова болбол ажалай жаяг заршам дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа таб жа, ажал хүдэлмэреэ түсэбтэйгөөр ябуулжа эхилээ. Тиихэдэнь ажал хүдэлмэриинэй һайжаржа байна гэжэ колхозниигууд мэдээд, бүгэөөрөө туһалжа эхилбэ. Колхозой ажа эмхи журамтайгаар ябуулагдажа, манай колхозой ажахы дэбжэбэ,— гэжэ энэ колхозой колхозниигууд дурсажа хэлэдэг.

Тиигээд нүхэр Цыденова болбол 1935 оной эхиндэ Хориин аймагай Ашангын сельсоведэй түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар һунгагдажа, эндэ ажал-ябуулгаяа дэлгээһэн байна. Тэрэнэй үүсхэлээр ба шадабаритай эмхидхэлээр сельсоведэй территори дээрэ клуб, медико-фельшерскэ пункт, хүүгэдэй ясли ба бусад нээгдэһэн ба на.

Иимэһээ 1937 ондо, СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин үедэр, Улан-Удын городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта Гунсын Аюшеевнагай һун агдаһан ябадал гайхалтай хэрэг бэшэ. Нүхэр Цыденова болбол арад зоной найдуулһан энэ үндэр найдабарине дүүрэн гүйсэдхэбэ. Ленин-Сталинай партиин ябуулхада, хаанашье арад зоной түлөө яажа тэмсэхэ ба ажаллаха талаар өөрөө жэшээ боложо ябадаг байха юм.

Нүхэр Цыденова болбол областной 12-дохи партконференциэр партиин областной комитедэй пленумэй ба бюрогой членэдэ һунгагдаһан байна. 1941 ондо бурят-монгол арад Усть-Курбинска һунгуулиин округһоо нүхэр Цыденовае БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаба. Нүхэр Цыденова 1941 онһоо эхилээд БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр ажаллажа байна.

Өөрынгөө сэсэглэн байгаа совет ороной аша үрын тула зоримгой шангаар патриотическаар ажаллажа, нүхэр Цыденова болбол юрын колхозница байһанаа БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ ба СССР-эй Верховно Соведэй депутат хүртэр дэбжүүлэгдэн, өөрынгөө бурят-монгол арадай үндэр найдабариин габьяа болобо.

Иигэжэ арадай гүн дундаһаа гараһан хүнүүдые дэбжүүлхэ ябадал болбо гансал манай советскэ орондо байжа болохо. Советскэ байгуулалта болбол арад зонһоо шадабаритай ба бэлигтэй хүнүүдые дэбжүүлхэ хизаарлашагүй арга-боломжо түүхэдэ эгээн түрүүн бии боглоо. Үнэндөө, нүхэр Цыденова шэнги үншэн ба батрак ябаһан хүн ондоо ямар ороно гүрэнэй ажал-ябуулагша болохо байхаб? Советскэ засагай ашаар эрэшүүлтэй адли эрхэтэй болоһон эхэнэр хүн Бурят-Монголые ударидажа байха гэжэ бэшэг мэдэхэгүй Ашангын хэн бурят революциин урда тээ һанаха байгааб? Энэ болбол ганса шар бэшэ, гүрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хамагай үргэн ниитые татадаг Советскэ байгуулалтын ёһо гурим, хуулита хэрэг ба илгаань гээшэ. ... нүхэр Цыденова шэнги гүрэнэй ... дүршэлтэй болоһон хүтэлбэрилхы нэрнүүд манай Советскэ Союз соо ... ды олон бииб!

Нүхэр Цыденова болбол БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын тушаалда байхадаа өөр... бүхы хүсэ шадал ба шадабарине, ... рынгөө ажабайдалай дүршэл ба ... тическэ эрдэмые манай ороной ... бэхижэхэ хэрэгтэ үгэнэ. Гунсын Аюшеевна болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ нилээд ехэ ... бэелүүлбэ. Тэрэнэй хүтэлбэреэр ... арадай депутадуудай нютагай Соведэй аппарадые шэнэдхэхэ ба ... Армида туһалха ябадалые шанга... талаар ехэ ажал хэгдэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ ба ВКП(б)-эй ... лой бюрогой член хадаа нүхэр Цыденова болбол патриотизм, соци... ческэ орондоо, тэрэнэй агууехэ ... ба багша нүхэр Сталиндаа дурлал... эрэлые бурят-монголой ажалшад... хүмүүжүүлһэн ба бэхижүүлһэн ... Тэрэ болбол хатуу хүндэ ле дабаа... хай Бурят-Монголой ажалшадые ... жа, дайсанаа дарахын илалтада ... жа байба. Бурят-Монголой холо ... город ба тосхонуудай ажалшад ... ниие дуулаһан, хараһан ба таниха... на, колхозниигууд, хүдэлмэришэд ба интеллигентнүүд тэрэниие хүндэлжэ дуралдаг байна, юуб гэхэдэ нүхэр Цыденова болбол Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ байхадаа бүхы ажалшадай ... хы арадай интересые сахижа ... гээшэ.

Нүхэр Цыденова болбол бурят-мо... арадай үнэн сэхэ басаган, тү... большевик, гүрэнэй ажалай дүрш... эмхидхэгшэ ба ударидагша байжа, ... зоной үндэр найдабарине харюулха... даха.

Тиимэ туладань 1946 оной ф... лиин 10-да—һунгуулиин үдэр ... Цыденова Гунсын Аюшеевнагай ... өөһэдынгөө голосые нэгэ хүн ша... үгэебди!

Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат, арадай уранзохёолшо

Хоца Намсараевич НАМСАРАЕВАЙ

түлөө өөһэдынгөө голосуудые бултаараан, нэгэн хүн шэнгеэр, үгэе!

Суута уранзохёолшо

...эмгэтэ хурса гүйбүүд арюун тунгалаг агаарые хаха ...орьел торьёо ундаа хадын оройн дээгүүр нилдэж, парзн ...алтгалма сэсэрлиг һайхан хүлее нютагай колхозниггүй... шохоодонь алтаа түргэлдэйн эзэлгэ шэнгеэр хангинан байба. ...хэн шуугэй хуур ...нгэ һуртэй гоё абяан арюун ...агаарые хэлэлгэн байна?—гэжэ асуухада,—бурят-мон... ...арадай хүндэтэ уранзохёолшо Хоца Намсараевай дуу домог ...татан байна гэжэ, шэг шарайень һайн таниха шэгүй һаа ...колхозные бүхэн доро дороо мэдэнхэй бай...

...ог бэшэг үгэ мэдэхэ, үбсүүн дээрээ унама сахилма сагаан ...гүдыеэ ехэ үбгэд. һаншайма ехэ һаалишна һамгад ...абаритай ата гушанартаа Хоца Намсараевай уран... ...үгэлнуудые уншуулан, шахзнэй шэмэг, тангалайн хужар бол... ...дулаан һуужа шагнадаг.

—Ай тархи даа! Үгэ бүгэдэнь үнэн үлхеетэй эрдэнил! ...урхэ худэлгэмеер үльгэр түүхэ байнал даа,—гэлдэжэ ...шагнадаг юм.

...урулиин үхибүүд уранзохёолшо Хоца Намсараевай уран гоё ...гүтүүлые гэртэ газааашье сээжээр хэлэжэ ябадаг. Хүдөө кол... ...дээгүүр эдихэл табихадаа. Хоца Намсараевай хошоо хол... ...үгэнүүдые хэрэглэн абажа, ажал хүдэлмэридөө ахяад хойрог ...оловной дунда эшэен, шэг шарайень улайлгаан байжа ...агша.

...оронхоо хамгаалгын дайнай үе соогуур Хоца Намсараевай ...хурса зохёолнууд гансал хүдөө колхоз дээрэ дэлгэрээ ...харин шахаар дуулдахагүй холын дайн сэрэгэй фронт дээ... ...уншагдан, сэрэгшэ хүбүүдэй хүсэн дээрэнь хүсэ нэмүүлэн ...онсо оруулдаг байгаа.

Манай республикын ажалшадай патриотическа һанал зори... ...эрхимээр эли рхэйлэн мэдүүлдэг байһан хадаа Хоца Намса... ...Намсараев болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутат бо... ...кандидадаар нэгэн һаналаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

Суута уранзохёолшо Хоца Намсараевые СССР-эй Верховно ...эй депутат болгон һунгахын тула голосоо нэгэн хүндэ ...гэр үгэе гэжэ уряалнам. Ордентэ драматург А. ШАДАЕВ.

Хоца Намсараеваа һунгая!

Бурят-Монгол республикын ордентэ уранзохёолшо Хоца Нам... ...арад зоной дундаһаа ургажа гараһан, манай Сталин ...хэрэгтэ үнэн сэхэ, бэлиг талантай уранзохёолшо гэжэ ...Кударын аймагай зон бага ехэгүй мэдэхэ юм.

Хоца Намсараевай зохёоһон уранзохёолнуудые манай нютагта ...залуугүй туйлай ехээр һонирхожо уншадаг гээшэ. Мүн ...республикын бусад аймагуудта Хоца Намсараевые мэдэдэг... ...тэрэнэй уранзохёолые уншаагүй хүн үсөөн байха.

Советскэ засагай тогтохын урда тээ манай бурят зон өөрын ...хёолгүй байгаа гээшэ һэн.

Мүнөө өөһэдын бурят-монгол уранзохёолтой болоод байһамнай Октябрьска революциин ашата туһа мүн болоно.

Нүхэр Хоца Намсараев хадаа манай бурят-монгол советскэ ...уранзохёолой һуури табилсагшадай нэгэн болохо, бурят арадай ...уранзохёолшо гээшэ.

Нүхэр Хоца Намсараев арад зоной хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр, ...зоригтойгоор оролдожо ябаһан манай талантай, хүн... ...уранзохёолшо мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта бүхы арад зондоо хүн... ...Ленин-Сталинай партиин үнэн хүбүүн Хоца Намсараевые ...нэгэшье алдуу болохогүй гээшэ. Нүхэр Намса... ...манай найдабарине сохом дүүргэжэ шадаха.

Тиимэдэ, Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ февралиин 10-ай ...арадай һайндэртэ бултадаан ерэжэ, хүндэтэ уранзохёолшо ...Намсараевайгаа түлөө голосуудаа үгэхые манай Кяхтын ...урулиин округой бүхы һунгагшадые уряалнаб.

М. Б. ЦЫРЕНЖАПОВА—Кударын аймагай Алтайн сомоной «Улаан-Таряашан» колхозой хонишон.

Арадай уранзохёолшо Хоца Намсараевич Намсараев

Намсараевтаа дуратайбди

Манай Бурят-Монголой хуушанай уранзохёолшо Намсараев Хоца Намсараевичын СССР-эй Верховно Соведэй депутадай кандидадта дэбжүүлэгдэһэнине дуулажа, бидэ уранзурагшад ехэтэ омгорхон баясабабди.

Уранзохёолшо Хоца Намсараев хадаа манай Бурят-Монголой Советскэ уран литературын анха түрүүшын үндэһэ һуури табиһан нүхэр болоно. Тэрэнэй айхабтар үндэр оюун бэлиг болон ажаллаха үсэд оролдолгонь сэсэглэн мандаһан түрэл республикынгаа арад зоной сүлөө жаргалые магтан дуулаһан зохёолнуудые бэшэхэ хэрэгтэнь туһалаа. Нүхэр Хоца Намсараевай бэшэһэн «Цыремпил», «Илалтын туя» болон бэшэ олон уран һайхан зохёолнуудынь намда илангаяа һонирхолтой байдаг. Мүн тэрэнэй уни хада бэшэһэн «Үбгэн Гэлэн» гэжэ энеэдэтэй ба ухаа сюжедээрээ һонирхолтой зохёолые уншажа би ехэтэ сэльхэлээ хаядаг байнаб. Энэ зохёолдо ламын аяг аашые һайнаар мэдэдэг байһанаа хурсаар бэшээ. Тиимэһээ энэ зохёол бурят-монгол арадай дунда ехэ һонирхоголдог ба һонирхоголохошье байха юм.

Хоца Намсараев өөрынгөө советскэ Эхэ оронойн буурашагүй патриодынь болоно. Удха маягаараа гүнзэгы ба үнэн халуун сэдьхэлһээ хэлэгдэһэн зохёолнуудаа агуухэ Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай үдэрнүүдтэ зохёогоо. Тэдэ уранзохёолнуудай хуудаһан бүхэн ажалай ба дайнай габьяануудые уряалан дуудаһан байна.

Өөрынгөө советскэ Эхэ оронине немецко-фашистска шуһата булимтарагшадһаа хамгаалжа ба сүлеелжэ байһан тэрэ жэлнүүдтэ нүхэр Хоца Намсараевай зохёоһон зохёолнууд арад зоной нэгэдэһэн баатар зоригые үнэн зүбөөр харуулжа шадаа.

Нүхэр Хоца Намсараевай манай республикын арад зоной патриотическа үзэл һаналые алдуугүй зүбөөр харуулдаг байһан хадань тэрэниие арад зомнай нэгэн һаналаар СССР-эй Верховно Соведэй депутадай кандидадта дэбжүүлбэ.

Нүхэр Хоца Намсараев манай Эхэ оронoй Верховно Соведтэ альгэдэхэ тон таарамжатай кандидат болоно гээшэ гэжэ би халуунаар этигэн баясанаб.

Ц. САМПИЛОВ, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулгаша, БМАССР-эй арадай уранзурааша.

Хоца Намсараевтаа найданабди

Манай хуушанай уранзохёолшо Хоца Намсараев өөрынгөө зохёолнуудые бурядай эгээн сэбэр үндэһэн хэлээр бэшэхэһээ гадна. арадай үльгэр домогой урин нарин үгэ образуудаар, оньһо хошоо үгэнүүдээр шэмэглэдэг. Тэрэнь бэшэһэн уранзохёолнуудыень улам һонирхолтой ба ойлгосотой болгодог.

Манай бурят-монгол арадай үндэһэн хэлые хэнһээшье үлүү гээр мэдэдэг ба уранзохёолдоо айхабтар зүбөөр, уран нарииаар хэрэглэдэг зохёолшо байна.

Арад зонойгоо анха угай баялиг хэлые гүнзэгы мэдэдэг байһан дээрэһээ уранзохёолшо Хоца Намсараев «Сагаадай мэргэн Хүбүүн, Ногоодой сэсэн басаган хоёр», «Хараалтуур хаан» гэхэ мэтын үльгэрнүүдые бэшэһэн ба найруулһан байна.

Хэлэнэй бүхы баялигые мэдэхэ байһан дээрэһээнь тэрэнэй бэшэһэн уранзохёолнуудай образууд хүнэй этигэсэтэй ба хүнэй дура сэдьхэл хүдэлгэхэ онсо шадалтай болоно шададаг.

Бурят-монгол хэлэндэ байһан хамаг гоё һайхан үгэнүүдые, нилээд олон арадай гүнзэгы ухаата хошоо болон оньһо үгэнүүдые уранзохёолшо Хоца Намсараев суглуулһан ба хэблэһэн юм. Энээгээрээ бурят-монгол арадай аман зохёол ба советскэ бурят-монгол литература хоёрой хоорондо уран нягта холбоо бии болгоо.

Уранзохёолшо Хоца Намсараев манай литературын болон хэлэ бэшэгэй тон томо ажал-ябуулгаша байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай уран литературын үндэһэ һуури табиһан манай эрадай ордентэ уранзохёолшо Намсараев Хоца Намсараевичые СССР-эй Верховно Соведэй депутадай кандидадта дэбжүүлһэн энэ баясхаланта ябадалые бидэ наукын хүдэлмэрилэгшэд баясхалан омгорхолоор угтанабди.

Т. А. БЕРТАГАЕВ, филологическа наукануудай кандидат.

Хоца НАМСАРАЕВ

АЛТАН ЗЭБЭ

(шэнэ повестьһоо отрывок)

«Үнэн» колхозой правлени соо хүн зон ...олон. Тэдэнэй дунда хүгшэд, үбгэд, ...бүдшье бии. Столой саана Даша Ба...ов, ехэл урматай, Бааранхай тээшэ ...харай.

—...Зай тиигээд?—гэжэ хөөрөөнь ...ань үргэлжэлүүлжэ асууна.

—Гайхалтай даа! Хүн боложо хүрһэтэ ...ийе гэшхэжэ ябаһаар тиимэ гоё һай... ...хүндэ һуужа үзөөгүй аад, тэндэл ...гээшэб. Столоор дүүрэн эдихэ ууха ...табаатай, хүн бүхэнэй урда нэгэ... ...рюмканууд табаатай, тэрээн соогуур ...сагаан архинуудые хэдэһэн һүүл... ...мүнөө правительствын түрүүлэгшэ хүл... ...боложо: «Үнэн» колхозой далан ...наһатай үбгэн Бааран Бухаевич ...Эхэ оронoo хамгаалха нангин хэрэгтэ ...ужа Улаан Армидаа сэрэгэй само... ...бүтээжэ бэлэг үгэбэ. Тиигээд агуу... ...Сталинһаа баясхалангай телеграмма ...хүлеэжэ абаба гээшэ. Энэ болбол ...бурят-монгол арадай түүхэдэ ...үлэхэ хэрэг болоно,—гэжэ олон ...халаад, саашань «Бааран Бухаеви... ...олон жэлдэ элүүр мэндэ ябахын ту... ...—гэжэ духаряагаа үргэхэдэнь бул... ...баһал хүл дээрээ боложо духаряа... ...ургэлдүүлээд ама хүрөөлди даа, ...наһуу дарууханаар үгэ ез дүүргэ... ...нь хажууһаань Аюша Найданов.

—Хэр амаа халаабта?

—Амаашье халааб даа, тэнэ тиимэ ...һайхан хүндэтэ һуужа, тиимэ һайхан үгэ... ...үгүүлые дуулажа һууһатаа уяраашьеб, ...ахилаашьеб. «Һайн юумэ хэхэдэ һайн ...үгэ үргэл угтажа байха юм» гэдэг ...үгэ үнэн байна даа. Би урданай ...ту жаха наһандаа, бурят зон түрэл ...Бухын Бааран самолёт бүтээжэ ...сэрэгтэ бэлэг үгөөд, агууехэ ...баясхалан хүлеэгээд, амитан ...хөөрэжэ һууха юм гэжэ яажа һа... ...бэлэй даа. Үгытэй ядуу ...эгэл дүүлхэ жарсуулха ...сэдьхэлтэнэй хайра габьяае ...гээшэб. Тиигээд аша үрэ... ...аймаг зондоо нэрээ нэрэ... дуулхаб гээд һанажа һуунам,—гэжэ үгэеэ дүүргэнэ.

Колхозой түрүүлэгшэ Даша Базаров һууриһаа бодожо, Бааранхайда баяр хүргэһэнэй һүүлээр:

—Зай, манай колхозой аха заха үбгэн Бааранхаймнай үнөөрөөшье маанартаа мартагдахагүй һайн һайхан юумые бүтээжэ аша үрэдөө алдар нэрээ мүнхэлбэ гээшэ. Тиигээд байхада, бидэнэр энэ хэһэн һайн һайхан хэрэгтэнь баярлажа, «Үнэн» колхозой колхознигууд өөһэдынгөө хүсөөр Улаан сэрэгтэ нэгэ самолёт бүтээжэ бэлэг үгэе гэжэ һанамжа оруулха байнам. Тиигээдшье Бааранхай энэ хэрэгээ эхилжэ байха үедөө маанарые уриһаншье байха юм,—гээд тэнэ һууһан зонойнгоо һаналые хүлеэн зогсоно.

Тиихэдэнь хүн зоншье даб дээрэ нэгэшье абяагүй, нюур-нюураа харалсан һуужа байхадань, тэндэ эжынгээ арада Цыбиктээ зэргэлэн байһан Дондогой зүрхэн түг-түг сохилон, саашад юун болохыень хүлеэжэ байтараа эжэлжэ ядан, эжыгээ хүзүүдэн аалиханаар нэгэ юумэ шэхэндэнь шэбэнэнэ хэбэртэй.

Зай тиигэ һаа Улаан Армидаа нэгэ самолёт бүтээжэ бэлэг үгэе гэжэ гараа үргөөд шиидхэжэрхие! Зүб гэһэн хүнүүд гараа үргэгты!—гээд Даша Базаровай дуугархадань, бултадаа гараа үргэжэ, баһа дахин шуугя табилдан, «би арбан мянгые үгэхэб», «би табан мянгые», «би гурбан мянгые», «ши багадуулааш»! «Тиигэ һаа таба болог» гэхэ мэтэ ээлжээгүй дуугаралсаан болоходонь тэндэһээ Тэхэ Булатов:

—Байзагты! Эмхитэйгээр энээнэе хэлсэжэ туһаар данса дээрэ хэнэй хэдые үгэһые бэшээ—гээд хэлэхэдэнь, тиигэхэ —тиигэхэ гэлдэн лам гэхэдэнь, тэндэ Даша Базаров бэхэ саарһа бэлдэжэ захаһаа бэшүүлнэ.

Дондог ехэл баяртай. эжыгээ хүзүүдэн энэ тэндэнь гаража нутаралдан шэбэнэн байхадань, эжынь:

—Байзыш даа. Ягаа дээрэ зүрхэтэй хүбүүн гээшэбши! Энэ Цыбигшни үбгэн хүндэл алли ингээд абяагүйхэн һууна бэшэ аал!—гээд гүбэр-шэбэр дуугархадань. Дондог абяагүй боложо, «эжыһээмни: Долгор юу үгэхэбшэ?—гээд түргэн асуугаад орхиноһойдаа, гэжэ эжэлжэ ядан байна. Тиигээд Дондогой шагнажа байхадань, хүн бүхэн «таба, арба мянга», гэжэ байжа ехээр бэшүүлхынгээ хажуугаар, бэе бэеэ «шинихи бага, шинихи бага» гэлдэжэ, баһа зарим хүнүүд «шамда юуштэб! Үгэхэ гэжэ һанаһан лэ юумэеэ хэлэнэм, өөрөө ехээр бэшүүлыш!» гэлдэжэ шарайгаа улагад гэлдэн һуунад. Тиигэлдэхэдэнь Дондогой һанаан ехэ зобожо, минии эжы баһа ингэжэ дуугархагүй юм аа гү, манайда мүнгэн юу байха бэлэй, Улан-Үдэ ошоходомни гансал гушан түхэригтэй байһанаа намда үгөө хамнай. Тиигээд нэгэшье мүнгэгүй болошоо ёһотойбди. Цыбигтэмнай нагаса баабайн бэлэг үгэһэн гурбан түхэриг байха ёһотой. Тиихэдээ гурбан түхэригтэй байнамди,—гээд һанажа уруугаа харан байтарань Даша Базаров эжыень энеэбхилэн хараад:

—Зай. Долгор, хэдые бэшүүлхэбши?—гээд асуужархино. Эжынь юушье дуугарангүй, Дондогоо хараад энеэбхилжэ:

—Зай, хүбүүн, юугээ бэшүүлхэбидди?—гээд асуухадань, Дондок ехэл тээлмэрдэн уруугаа хараад, эрхыгээ хюмһа шэмхэлэн зогсоно. Эжынь урихан налагай нюдөөр хүбүүгээ хаража;

—Юугээ үгэе гэжэ байжа тугаарай шэбэнээ һэмши, тэрээнээ хэлээд бэшүүлыш!—гээд зөөлэхэнөөр дуугарна.

Дондок ехэл баярлажа, энеэбхилэн эжынээ нюур нэгэ удаа харажархёод, Даша Базаров тээшэ хаража:

—Эрээхэн тугалаа үгэхэбди,—гэжэрхёод шарайгаа шат улаахан болгожо зогсоно.

Һай-һайн-һайхан! Эсэгынгээ гэртээ үгышье һаа хүбүүнинь эрээхэн сараа самолёт бүтээхэ һайн хэрэгтэ өөрөө хэлээд бэшүүлбэ гээшэл—гэлдэжэ үбгэд хүгшэдэй баярлан дарья табилдашхадань, тэндэһээ Тэхэ Булатов:

—Харин Дондогомнай үхибүүншье һаа үбгэд хүгшэдтөө «Үнэн» газетэ уншажа үгэхэ бишыхан агитаторнай гээшэл. Энэ һайн хэрэгыемнай анха түрүүн Бааранхайда, «Үнэн» газетэ уншажа үгөөд эхилүүлһэниинь мүнөө энэ боложо байна ха юм. Тиимэ хадаа Дондогой эхилһэн юумэ гээшэ гэжэ би һананалби,—гээд дуугархадань хүн бүхэн. Дондог тээшэ хаража «Раднамнай ёһоорхон хүбүүтэй боложо байгаа гээшэл»,—гэлдэжэ баһа тэндэһээ хэлэн һамгад «Дондог, ши баабайдаа бэшыш» гээд дуугаралдана.

Энэ үедэ Бааранхайн Шатуухан хүгшэн гэнтэ һууриһаа бодожо;

—Байза, би нэгэ үгэ хэлэхэмни. Өөрынгөө энэ үгэнэй ниидэдэг юумэ бүтээхэм гэжэ түрүүн эхилжэ байхадань, талхаяа хармалжа хэлэхэшьегүй үгэ хэлэһэн, хэрэлдэхэшьегүй хүнөөр хэрэлдэжэ тэнэгээр аашалһан байгаа һэм. Тэрэмни халаа ушар ёһо мэдэхэгүй үймар харанхы байһанаймни тохёр лэ юумэ аабза. Тиигээд мүнөө хүн зонойнгоо нигэжэ һайн һайхан юумэ хэжэ бүтээжэ байхада, үрэ элигэмни хүдэлнэ. Гэргэн нэрэтэй гэр һахижа һууһан хүн хадаа өөрөө мэдэхэ хүбитай байхаб гэжэ һананам. Колхозойнгоо зоноор хамта, тэрэ ниидэдэг юумэ бүтээжэ Улаан Армидаа бэлэг үгэхэ гээшэдэтнай баярлажа, хоёр тулам талха үргэхэб—гэжэ хэлэжэрхёод Бааранхай тээшээ хаража:

—Шимни баһа түмэр мунсаараа бү шэдээрэй!—гээд нюдөө ялаг—ёлог гүүлэн доошоо һууханань, гэрээр дүүрэн энеэдэн, альга ташалган боложо, «Бааранхаймнай хүгшэн сортоотой байнал, һайн һайхан гээшэ»,—гэлдэжэ хүүсэ энеэлдэнэ. Энээн соогуур бишыхан Цыбик эжыгээ хүзүүдэн баһал шэхэндэнь юумэ шэбэнэжэ годиролдохоонь Долгор тэндэһээ:

—Минии энэ Цыбик ахатаа атаархажа нагсынгаа үгэһэн ганса гурбан түхэригтэй юм һэн, тиигээд тэрээнээ самолёт бүтээлгэнэдэ үгэхэмни гэжэ тон... һаланагүйл, минии Цыбигэй гурбан түхэригые бэшыт!—гээд дуугархадань баһал хүн зон энеэлдэжэ, «Ягаа бэрхэ хүбүүн гээшэб, тиигэнгүй яаха һэм. Шатуухан хүгшэн Цыбик хоёромнай, Бааранхай Дондог хоёртоо атаархажа өөрэ-өөрынгөө мэдэхэ хубита зөөринүүдээ үргөө гээшэ»,—гэлдэжэ баһа дахин энеэлдэхэдэнь, Цыбик эшэжэ эжынгээ арада ороод орхино. Шатуухан хүгшэн хороо бусалһан янзатай:

—Эдэ зон соо Цыбик бидэ хоёрые ягаа дан ехээр наадална гээшэбтэ. Намайе үбгэнөө атаархажа, Цыбигые Дондогтоо атаархажа хубиингаа мэдэхэ юумые үргэбэ гэлсэхэдээ юу хэлсэнэ гээшэбтэ! Билэтнай хүнэй харахада хүгшэн хүүгэн хоёршье һаа һайн юумэ хэжэ байхалатнай һайн һанаагаар һанаһан юумэеэ үгэжэ байналди. Тэрээниимнай гансахан атаархал бү болгыта!—гэжэ ёгтолон дуугархадань:

—Юу тиигэхэ һэм даа! Хүнүүд наадажа дуугараа юм ааб даа!—гээд Даша Базаров Тэхэ Булатов хоёр заһан зэргэ дуугаржа дүүргэһэнэйнь һүүлдэ хүн зон ехэл омогтой, манай колхоз аймаг соогоо гү, али Бурят-Монгол соогоо нилээдгүйхэн нэрэтэй болохомнай гээшэ. Улаан сэрэгтэ удаа-удаагаар хоёр самолёт бүтээжэ бэлэг үгэхэмнай гээшэ, гэжэ зосоо зосоогоо хүхин гэр-гэртээ таранад.

Дондок Цыбик хоёр хүзүүдэлдэн, эрээхэн тугалайнгаа хажууда ошожо хүзүүень маажан эрхэлүүлээд, шантагархан хөөрхэн хоншоорыень хоёр гараараа Дондок хашан, урдаһаань хараад:

—Эрээхэн эрхэ тугал, шамайгаа самолёт бүтээхэ гэжэ үгэбэб—гээд дуугархадань, хажууһаань байһан Цыбигынь Дондок тээшээ хаража:

—Ахай. энэ эрээхэн тугалаа үүсэлээл. мяхыень үгэхэ гүбди?—гэжэ толгойгоо хазайлган асууна. Дондок урдаһаань улагад гэжэ:

Үгы бэд даа! Би эрээхэн тугалаа үүсэлүүлхэгүйл би. Энээниешни амидынаар үгэхэлди—гэжэрхёод, эрээхэн тугалаа ехэл хайралжа, «үгы энээниемни үнхөөрөөшье үүсэлхэнь гээшэ гү. Хэрбэ абаашаад үүсэлхэ болоо һаань яаха гээшэбиб» гэжэ һанаагаа зобон һуухадань мүнөө эрээхэн тугалынь Дондогтоо эрхэлжэ гарыень шэрүүхэн хэлээрээ долеож байхадань, Цыбик мүн хажууһаань эрээхэн тугалдаа:

—Ши ахайе бү долёо! Энэшни шамайе самолёт бүтээлгэхээ үгөөл. Тиигээд шамайе хүн алажа мяхыешни худалдахал—гээд дуугархадань Дондогой досоо бүри ехээр муу болоно. Нюдэнһөө уһа гаргажа гэртээ гүйжэ ороод, орон дээрээ уруугаа харан, хоёр бишыхан гараараа нюураа барин хэбтээд бүтүү уйлана.

Эжынь Дондогойнгоо орожо ерэһээр тиигэжэ хэбтэшэхэдэнь Цыбик тээшэ хаража:

—Ахайшни ягааб, газаагуур хэрэлдээ гүт?

—Үгы, хэрэлдээгүйбди. Энэшни эрээхэн тугалаа алахань гэжэ хайралаад уйлажа хэбтэнэ,—гэжэрхёод Дондогойнгоо Улан-Үдэһээ асаржа үгэһэн бишыхан үхэр бууе ехэл һайхашаан үзэнэ, баһа газар дээгүүр нишэ тиишэнь хүтэлэн һууна.

—Хэн эрээхэн тугалыетнай алаха юм гэжэ хэлээб?—гээд эжынь Цыбигһээ асууна.

—Би хэлээб.

—Юундэ тиигэжэ хэлээбши? Пионер хүн аад лэ! Пионер хүн тиимэ юумые хэлэдэггүй юмэл. Юундэ эрээхэн тугалытнай алаха һэм. Даша Базаров колхоздоо абажа оронгонь мүнгэ үгэхэб гэжэ хэлээ һэн,—гээд дуугархадань, Дондок гэнтэ тэрээнииень дуулахадаа ехэ баярлан боложо:

—Эжы. Даша Базаров тиигэжэ хэлээ һэн гү?—гэжэ энеэбхилэн хажуудань ерээд, эжыгээ хүзүүдэн хасараа үгэхэдэнь, эжынь таалажа,

—Хүбүүмни мал ажалтай малша хүнэй хүбүүн хадаа малдаа мэехэй байжа үнөөрөө һанаагаа зобоо ха юм. юундэ тиимэ парай бишыхан амитаниие алаха һэм, колхоздоо ехэ болгожо, һайхан һүтэй үнеэн болгохобди гэжэ Даша Базаров хэлэнэ һэн,—гээд эжынгээ хэлэхэдэ, Дондок Цыбиг тээшээ хараад.

—Ши Цэдэнэй Балшан, Базарай Гомбо хоёртол, муу юумэ дуугардаг муу хүбүүн болхоёо һанаа гүш? Энээнһээ хойшо тиимэ муухай юумэ дуу бү гаразрай зүү!—гээд хэлэхэдэнь Цыбик ехэл хэмшээрхэһэн янзатай:

—Зай!—гэжэрхёод уруугаа хаража нөөхи үхэр буугаа шэмхэлэн һууна.

Түрүү малшадай дүршэлые халан абагты!

Закаменай аймагай Үлэгшэнэй сомоной «1-е Мая» колхозой нүхэр Цыремпиловэй даажа байhан гүүргэ 130 толгой эхэ хонидhоо 162 хурьгадые түрүүлжэ бултыень хоролтогүйгөөр тэнжээгээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүүртые даагша нүхэр Цыремпилов С. Б. 2. Байкало-Кударын аймагай «Красный Пахарь» колхозой haалишан Сидорова Л. С. 9 үнеэнhээ 9 тугал абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээhэн ба үнеэн бүриhөө 948 литр hү haahан байна. 3. Түрүү малшадай республиканска зүблөөндэ хабаадалсаhан нүхэр Гармэ Сангадиева. 4. Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Батожапов Ч. туршалгын участогай гектар бүриhөө 60 центнер үбhэ абаа.

ЗАКАМЕНАЙ ТҮРҮҮ КОЛХОЗ

«Улаан Далахай» гэжэ хүдөө-ажалай артель малажалые хүгжүүлхэ талаар Закаменай аймаг соо түрүү зэргэдэ ябана. Тус колхоз 1945 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—105,5 процент, эбэртэ бодо малаар—114,1 процент, хони ямаагаар—116,8 процент дүүргэhэн байха юм. Адуу малhаа абтаха ашаг шэмые бүхы хэмжээгээрынь дээшэлүүлhэнэй ашаар, малажалай продукгнуудые гүрэндэ уялгатаар тушааха түсэбүүдээ болзорhоо урид бүримүhэн дүүргөө. Энэ колхозой фермэнүүд малые ороондо оруулха түсэб жэлhээ жэлдэ дүүргэдэг байха юм.

Колхозой түрүү малшад малажалые улам бүри хүгжүүлэн, тэрэнhээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хабаяа элсүүлэнхэй. Хонинной-товарна фермые даагша нүхэр Гармаев гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ ба хонин бүриhөө дунда зэргээр 1,4 килограмм нооho хайшалха ябадалда фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүсые элсүүлжэ шадаа. Түрүү haалишан Дамдин Цыренжапова гэгшэ 1945 ондо 15 үнеэ түрүүлжэ, тулнүүдыень бүрин бүтэнөөр ондо оруулhан, hү haaxa жэлэйнгээ түсэбые 10 hара соо үлүүлэн дүүргэhэн байха юм. Энэ колхозой адуушан Хандажап Будаева гэгшэ 1945 ондо 33 гүүнhөө 32 унага абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээhэн байна.

Колхозой түрүүлэгшэ Цыбикжап Шернинов гэгшэ малажалай фермэ, гүүрт болон бүхы малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөе бодото хүтэлбэреэр хангаа, тэдэнэрэй ажалда үдэр бүриин туhаламжа үзүүлдэг байха юм.

Адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые энэ артелиин малшад саг соонь, hайн шанартайгаар үнгэргөө. Малай бүхы байра байдал урин дулаанаар заhабарилагдаhан байна. Дулаан байрада үбэлжэжэ байhан үхэр малынь шадал шэнээгээ буурагүй тобир гаргачуул байха юм.

О. ГРИГОРЬЕВА.

100 хонинhоо 110 хурьга абахабди

Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд хонин hүрэгүүдые олошоруулан үсхэбэрилжэ, тэдэнhээ абтаха ашаг шэмыень арбидхаха талаар жэл ерэхэ бүри дүршэл шадабараар баялиг болоно байна. Колхозой правлениин намайе хонинной-товарна фермые даагша болгожо томилhонhоо хойшо 2 жэлhээ үлүү болобо. Энэ үе соо фермын хүдэлмэрие хайшан гэжэ эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ яhала шадабаритай болооб. Фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эсэшэ-сусашагүйгөөр ажаллаhанай ашаүрээр hүүлэй хоёр жэл соо хонидной 500 толгой нэмэбэ. 1945 ондо 310 хонинhоо 357 хурьга абажа, хони үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 125 процент дүүргээбди.

Зун-намарай үедэ адуулгые хээрэ бүхэнэйхиhээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, хонидойчгоо 60 процентые дундаhaa дээшэ ба тарган тобир болгожо үбэлые угтаабди. Үбhэ тэжээлээр дутамаг байhан тулада үбэлэй бэлшээрие онсо hайнаар хэрэглэхын түлөө бүхы хабаяа элсүүлжэ байн хайбди. Мүнөө хонидной бэлшэжэ, хагда ногоондо элеэлнэ. Хагдые зүбөөр хэрэглэжэ, хонидоо садатарынь эдеэлүүлхэдэ үбhэ эдиhэнтэй тэнтэй байдаг юм.

Фермынхидэй намартаа хонидые ороондо оруулhан байна. haяар зарим хонидной түрэжэ эхилхэнь. Түл абалгада болон үбэлжэлгэдэ барат hайн бэлэдхэл хэнхэйбди.

Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд 1946 ондо 100 хонин бүриhөө 110 хурьга абаха уялга абажа, өөhэд хоорондоо булта мүрысэнхэй. Тиин, энэ уялгала заатагүй дүүргэхэмнай лабтай гэжэ фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүрhөө мэдүүлнэб.

Х. НОРДУКОВ. Зэдын аймагай Котокскиин нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

5. Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **С. Ц. Цыренов.**

6. Түрүү малшадай республиканска зүблөөндэ хабаадалсаhан нүхэр **Е. Н. Мужанова.**

Амжалтануудаа улам арбидхахабди

Манай колхозой эдибхитэй малшад харууhалжа байhан малаа улам олошоруулан, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлжэ гүрэндөө малажалай продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үгэхые хүсэжэ, республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон байгаа.

Үнгэрэгшэ 1945 оной хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдэй жэлэй дүнгүүдээр харааd үзэхэдэ, тэдэнэй зоримгой хүдэлмэриин ашаа үрэ нилээд ехэ байха юм. Жэшээлхэдэ, малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—101 процент, эбэртэ бодо малаар—110 процент, хони ямаагаар—134,8 процент дүүргэгдэhэн байна.

Малаа тобир тарганаар харууhалhанай ашаар, манай haалишан, хонишон ба гахайшан бүхэн гүрэндөө малажалай продуктнуудые элбэг дэлбэгээр тушааха арга-боломжо колхоздоо олгоhон байна. Тиимэ ушараар манай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө мяха тушааха түсэбөө—300 центнерээр, ноohо тушаалгаяа—21 процентээр, hү тушаалгаяа 50 центнерээр үлүүлэн дүүргэhэн байха юм.

Мүнөө жэлэй хүдөө-ажалай жэлдэ адуу малайнгаа тоо толгойе бүри олошоруулхын зорилгоор, үбэлжэлтые эрхимээр үнгэргэхэ зорилго табинхайбди. Тиин, энэ зорилгобо бэелүүлхын тулада малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байнабди. Фермэ бүхэнөөр малай тэжээл гаргашалха hара бүхэнэйнь график зохёожо үгэhэнэйнгөө ашаар, нилээд ехэ үбhэ арбилжа, түл абалгын үедэ хэрэглэхэ үбhэтэй болонхойбди.

Түл абалтые амгалан тайбанаар үнгэргэхэ ябадал мүнөө үедэ бидэнэй гол шухала зорилго болонхой. Тингээд фермэ бүхэн энэ шухала хүдэлмэридэ үни удаанай бэлэн боложо, хүлеэгдэжэ байгаа тулнүүдээ урин дулаан байра байдалаар хүсэд хангаха түхеэрэлгэ хэhэн, түлеэ залhан ба бусад хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэhэн байнабди.

Эдэ бүхы хүдэлмэрие амжалтатайгаар ябуулха хэрэгтэ колхознигуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри олгохо гэhэн правительствын тогтоол нилээд ехэ туhа болоно үгөө.

1945 оной хүдөө-ажалай жэлэй дүнгүүдээр манай колхозой правлени 77 түрүү малшадта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 154 толгой хурьга ба 26 тугал үгөө.

Хонинной фермые даагша нүхэр Есундей Мужанова гэгшэ хонин hүрэгүүдые олошоруулхын түлөө шууд тэмсэл хэжэ амжалтануудые туйлаhанай ашаар 12 хурьга нэмэлтэ түлбэри ба хоёр ехэ хонишан абаhан байха юм.

Нүхэр Мужановагай даажа байhан фермэ 1945 ондо хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 134 процент дүүргэhэн ба мүнөө 2384 хони тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Энэ фермын эдибхитэй хонишод үнгэрэгшэ 1945 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 114 хурьга абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгээ. Өөрөө нүхэр Мужанова ажалдаа тон анхаралтайгаар хандадаг юм. 4 жэл соо хонидые харууhалжа, баялиг дүй дүршэлтэй болоhон дээрэhээ залуу хонишодто өөрөө жэшээ харуулан, тэдэнэртэ ямараар ажаллаха тухай заабари үгэдэг юм.

Энэ фермынгээ хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар ноohо ба брынзэ тушааха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэжэ, гүрэндөө 30 центнер hайн шанартай ноohо ба 100 килограмм брынзэ тушааhан байна.

Энэ фермэ 1.289 түл абахаар хүлеэжэ хурьгалай hapуул дулаан ба сэбэр 3 байрануудые бэлэдхэнхэй.

haяхан колхозой правлени ба партийна эхин организаци энэ фермэдэ дамжуулгын улаан туг барюулhан байна. Фермын түрүү хонишон 18 наhатай Гарма Сангадиева гэгшэ 250 hубай хонидые үбhэ эдюулэнгүй шахуу адуулажа тобир тарганаар үбэлжүүлжэ байха юм. Ажалдаа ордолсотойгоор хандажа хонидоо үнгэрэгшэ жэлдэ тобир тарганаар ондо оруулhанайнгаа ашаар энэ нүхэр нэмэлтэ түлбэри болгон 8 хурьга абаhан ба 823 ажалта үдэр олоhон байна. Энээн шэнги эрхим малшад малайда яhала олон. Имагта эдэнэрэй шэн зоригто хүдэлмэриин ашаүрээр манай колхоз 1945 ондо гүрэнэй түсэбые түрэл бүриин малаар үлүүлэн дүүргөө.

Зүгөөр, бидэнэр эды тэдыгээрээ haнаагаа амаршангүй саашадаа улам эршэтэй зоригтойгоор хүдэлмэрилхэ уялгатайбди.

1946 ондо адуу малаа нёдондонойхиhoo бүри олошоруулжа тэдэнэй ашаг шэмые бүри хэмжээгээрынь дээшэлүүлхын түлөө имагтал үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үдэшэхэ байнабди.

Адуу малаа бүри олошоруулан, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, 1946 ондо шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө манай колхозой малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд оролсохо байhаниинь лабтай.

С. ЦЫРЕНОВ, Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ҮБЭЛЭЙ АДУУЛГЫЕ hАЙНААР ЭМХИДХЭЭ

Үлэгшэнэй сомоной «Майн 1» колхозой hүнэй-товарна фермын эбэртэ бодо малай нэгэн гүүртэ бэлшээрие зүбөөр хэрэглэн, үбэлэй адуулгые hайнаар эмхидхэнхэй. Гүүртые даагша нүхэр Доржиев зун-намарhаа хойшо адуулгые онсо hайнаар эмхидхэжэ, үхэр малаа тарга лууhан юм.

Мүнөө энэ гүүртын бүхы мал хүсэ шадалаа алдаагүй тобир тарганууд зандаа. Эндэхи малшад үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы hанаа табина. Ямаршье хахүү хүйтэн үдэрэй болоходо гүүртын малшад малаа байлгангүй үргэлжэ адууллаг байна. Мал адуулагшад Х. Будаева, Б. Дашиева гэгшэд ажалдаа илангаяа хамэмжатайгаар хандадаг байха юм. Эдэнэр малаа үглөөгүүр hайнаар халуулжа гаргаад бүхэли үдэртөө бургааhа шугы соогуур, хада жалгын өбэрөөр адуулдаг байна. Тиихэ зуураа, үхэр малаа хаhа хэм соонь садатарынь уhалдаг юм.

Энэ гүүртын малшад үбэлжэлгэдэ хаhа соонь hайн бэлэдхэл хэhэн байгаа. Малай байра байдалнуудые урин дулаанаар заhабарилhан, хохир дэбисхэр бардамаар бэлэдхэhэн байхаhаа гадна, үбhэ тэжээлээ газаагаа зөөжэ асарhан байха юм.

Тэрэшэлэн тус колхозой hүнэй-товарна фермын нүхэр Цыбеновэй хүтэлбэрилдэг гүүртын малнууд тобир тарганаар үбэлжэжэ байнхай. Энэ гүүртын бүхы хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоод, СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ үдэр—1946 оной февралиин 10-ые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө эрид тэмсэл хэнэ.

Дурсагдагша хоёр магтаалта гүүртын малшад үбэлжэлгые амгалан тайбанаар үдэшэжэ, 1946 ондо амжалтануудые туйлахын түлөө үшөө эршэтэйгээр хүдэлмэрилхэнь hэжэггүй.

Н. ГОНЧИКОВ.

Түрүүшүүлдэ—нэмэлтэ түлбэри

Үнгэрэгшэ жэлдэ түл абалтые хоролтогүйгөөр үнгэргэhэнэй ба адуу малые hайнаар харууhалhанай түлөө Байкало-Кударын аймагай малажалай түрүүшүүл ажалай нэмэлтэ түлбэринүүдые ехээр абаhан байна.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд Д. Н. Щепин, Н. В. Быков гэгшэд түл абаха түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 7 хурьга абаа. Тэрэшэлэн haалишад Балдакова, Щепина гэгшэд hү haaxa түсэб үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө 250 литр hү ажалай нэмэлтэ түлбэри абаhан байха юм.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малажалай фермэнүүдэй эдэ түрүүшүүл энэ жэлэй үбэлжэлгые хоролтогүйгөөр ба тобир тарганаар үнгэргэжэ 1945 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, тэдэнhээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ябадал хангахын түлөө харюусалгаа улам дээшэлүүлhэн байна. Тиин, эдэ малшад үбэлэй үедэ адуу малаа ородлосотойгоор харууhалжа ба түл абалгада hайн бэлэдхэл хэжэ байха юм.

В. БАТОРОВ.

Эшэгэдые элүүр энхээр тэнжээбэ

Торниин аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермын түрүү хүдэлмэрилэгшэд хурьга, эшэгэдые хоролтогүйгөөр тэнжээдэг онсо мэргэжэлтэй болоо. Тэдэнэй дунда Цыден Буянтуева гэгшэ түсгаар шалгардаг юм. 1945 ондо нүхэр Буянтуева илангаяа hайнаар хүдэлмэрилжэ, фермэ соо эрхимлэн. малажалай аймагай выставкэдэ хабаадалсажа, хоёрдохи зэргын диплом абаhан байна.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обком БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Совнаркомhоо

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обком, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Совнарком болбол хуушанай большевик, Бурят-Монголые сагаан-гвардейцнын бандануудhаа ба харийн интервентнүүдhээ сүлөөлхэ ябадалые эмхидхэгшэд ба удардагшадай нэгэн ябаhан Петров Герасим Трофимовичын Москв… үбшэнөөр үбшэлжэ наhа б… тэрэнэй бүлэдэ гүнзэгы гаш… мэдүүлнэ.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монг… БМАССР-эй Верховно Со… зидиум ба Совнарком.

ГЕРАСИМ ТРОФИМОВИЧ ПЕТРОВ

Январиин 14-дэ Москвада ехэ хүндэ үбшөөр үбшэлжэ, Бурят-Монголой революционно хүдэлөөндэ эдибхитэйгээр хабаадалсагшадай нэгэн болохо, Герасим Трофимович Петров наhа бараба.

Герасим Трофимович Петров хадаа Бурят-Монголдо Советскэ засагые тогтооходо эдибхитэйгээр хабаадалсаhан байна. 1917—18 онуудта Верхнеудинскын хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба солдадуудай депутадуудай Соведэй член байгаа. Гражданска дайнай үедэ ба гадаадын интервенци хэхэ үедэ нүхэр Петров болбол бусад большевигүүдтэй хамта Советүүдэй засаг тогтоохын тэмсэлые толгойлhон юм. Тэрэ хадаа Верхнеудинскын большевигүүдэй подпольно комитедэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь ба Прибайкалай Сэрэгэй-Революционно штабай член ба начальнигтай орлогшо; партизанска хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь ба Бурят-Монголые сагаан-гвардейцүүдэй бандануудhаа болон интервентнүүдhээ сүлөөлхэдэ эдибхитэй хабаадалсагшадай нэгэниинь байгаа.

Амгалан хүгжэлтын жэлнүүдтэ нүхэр Петров болбол партийна ба советскэ органуудаар харюусалгата тушаалнуудта хүдэлмэрилжэ, өөрынгөө дүршэлые ба өөрынгөө хүсэ шадалые социалистическэ байгуулалтын хэрэгтэ үгэнэ. Немецкэ фашистска булимтарагшад… Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агу… най эхилхэтэй хамта нүхэр … бол үбгэжөөл наhатай байба… Армиин зэргэдэ hайн дураа… Москвагай героическэ оборон… санай тыллэ партизанска хү… эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Герасим Трофимович Петр… hаар Бурят-Монголой револю… хэлөөнэй түүхэ тухай хэдэн … бэшэгдээ. Тэрэ болбол «Бур… библиографи» гэжэ ехэхэн … рюусалгата редактор байhан …

Ленин-Сталинай агуу… өөрынгөө ушар мэдэхэ ажаба… тынь үгэhэн хэлбэришэгүй … шевик, шэн зоримгой хүдэлм… ехэ hайн нүхэрые манай … абаашаба.

Хагасашы дээ, хүндэтэ хан… сэхэ нүхэрнай.

А. КУДР…
С. И…
Б. ПОБ…
Г. ЦЫД…
ИВАИЛО…
М. ЧУВ…
Б. САН…
А. КУГРИ…
Г. БЕЛ…

Николаев городто ба Николаевска областы… хэгдэhэн немецко-фашистска булимтарагшадай зэрлиг аашанууд тухай сүүдэй процессын ПРИГОВОР

НИКОЛАЕВ, январиин 17. (ТАСС) Мүнөөдэр 13 часта түрүүлэгшэ—сэрэгэй трибуналай түрүүлэгшэ юстициин полковник нүхэр А. С. Зонов приговор соносхобо.

Одесскэ сэрэгэй округой сэрэгэй трибунал болбол гэмнэгдэгшэ болгоной зэмэтэй байhаниие тогтообо гэбэл:

Уласхоорондын эрхээр тогтоогдоhон дайн сэрэгые хэхэ журамые эбдэн, германска армиин сэрэгэй албахаагшад Винклер, Сандлер, Бютнер, Михель, Витцлеб, Шмале, Берг ба Хапп гэгшэд 1941—44 онуудта Николаев городые ба Николаевскэ областиие эзэмдэхэ үедөө арад зондо шуhата терророй журам тогтоогоо, амгалан hууhан советскэ гражданинуудые ба плендэ абтаhан сэрэгэйхидые аладаг ба хюдадаг, советскэ хүнүүдые немецкэ боолшолгодо хүсөөрөө абаашадаг, городууд ба hууриин газарнуудые бутаргадаг, гүрэнэй ба олониитын организацинууд, колхозуудай, советскэ гражданинуудай эд зөөриие тонодог ба үгы хэдэг байба, ондоогоор хэлэбэл, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1943 оной апрелиин 19-нэй Указай нэгэдэхи статьягаар хараалагдаhан гэмтэ ябадалнуудые хэhэндээ зэмэтэй болоно. УССР-эй УК-гэй хоёрдохи статья ба УПК-гэй 296-дахи ба 297-дохи статьянуудые хүтэлб… хүн болгоной ямар зэргэ зэм… ниие хаража, сэрэгэй трибун… бэ гэбэл Герман Винклерые, … нерые, Маркс Бютнерые, Гу… лиие, Франц Витцлебые, Генри… Роберт Бергые—үлгэжэ сааз… Кандлерые ба Иоганн Хаппые… каторжна хүдэлмэридэ.

Сүүдэй залда байhан Нико… ажалшад сэрэгэй трибуналай … нэгэн hанаагаар hайшаажа угт…

ПРИГОВОР ГҮЙСЭДХЭГДЭ…

НИКОЛАЕВ, январиин 17. … Мүнөөдэр 17 часта Базарна та… советскэ арадта эсэргүү айха… хорото ябадал хэhэнэй түлөө с… даhэн немецко-фашистска гэм… хэгшэдые—Герман Винклеры… Сандлерые, Макс Бютнерые, Гу… хелиие, Франц Витцлебые, Ген… лее, Роберт Бергые үлгэжэ… гэhэн Одесскэ сэрэгэй округ… трибуналай приговор гүйсэдхэ… май зэрэ суглаhан Николаев… шад приговор гүйсэдхэлые нэг… лаар hайшаажа угтаба.

Японско сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдэй шэнэ арестнууд

НЬЮ-ЙОРК, январиин 20. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын Токиодохи корреспондентын дамжуулhанаар халаа, генерал Макартурай штаб үшөө 100 японско сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдые, тэдэнэй дунда Филиппинадахи японско сэрэгүүдэй генеральна штабай начальник генерал Вачи гэгшые ба ген… Каватупи, Саки, Итогай, Тани, Ватанабе ба мүн баhа пленэ… сэрэгэйхидэй лагерьнуудта алб… байhан бусад доодо зэргын ал… тые арестовалха гэhэн приказ…

В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаhан олон… митинг Нью-Йоркдо болобо

НЬЮ-ЙОРК, январиин 16. (ТАСС). Медисон сквер Гарденде Нью-Йорк штадай коммунистическэ партиин организациин үүсхэлээр В. И. Ленинэй нүгшэhэнhөө хойшо 22 жэлэй ойдо зорюулагдаhан олониитын митинг болобо.

17.000 шахуу хүн эндэ ба… мунистическэ партиин түрүүлэ… тер, Национальна комитедэй чл… ба бусад үгэ хэлэбэ.

Иранска Азербайджанда городской энджуменүүд… hунгаха hунгалтанууд эхилбэ

ТАВРИЗ, январиин 18. (ТАСС). Иранска Азербайджанда хаа-хаанагүй городской энджуменүүдтэ hунгаха hунгалтанууд эхилбэ. Национальна Меджлисэй тогтоолтой тааруулан hунгалтанууд хадаа үргэн демократиин үндэhэн дээрэ нюусаар, сэхэ, бүгэдэниитын ба тэгшэ голосовани болоно байна. Бухы зонууд ямаршье национальностиин ба эрэгтэй эмэгтэйшье hаа өөрсэгүй hунгаха ба hунгагдаха байна.

Урданай хуулиар хадаа эхэнэрнүүд болбол hунгаха эрхэгүй байга… hууриин байдалтай баян хүнүү… түлэдэг нюурнууд hунгаха ба … ха эрхэтэй байгаа hэн.

Азербайджанска демократиче… хадаа өөрынгөө кандидадуудые … энджумендэ табижа, тэдэнэй… хыень бүхы зониие уряалба.

Харюусалгата редактоо Ц. Г. ГАЛС…

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС, г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД, ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной ж… и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений 2-61 (2 зв.).

Н—00535. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР Тираж 5.5…